

Największy po Chopinie profesor w Katowicach?

The greatest professor in Katowice After Chopin?

Katowice funkcjonują w świadomości większości Polaków i ludzi z zagranicy, interesujących się tym miastem, jako ważny ośrodek przemysłowy. Tymczasem Katowice w połączeniu z kilkoma miastami, od których stolicę Górnego Śląska dzieli najczęściej tylko przydrożna tablica graniczna, tworzą zespół urbanistyczny o swoistej infrastrukturze. Działają tu m.in.: zaliczany do największych w kraju Uniwersytet Śląski, Śląski Uniwersytet Medyczny (dawniej Śląska Akademia Medyczna), Politechnika Śląska, liczne akademie (sztuk plastycznych, ekonomiczna, muzyczna), a także znaczące nie tylko w Polsce przybytki sztuki, m.in. Narodowa Orkiestra Symfoniczna Polskiego Radia, Filharmonia Śląska, Teatr Śląski, Opera Śląska, Zespół Śpiewaków „Camerata Silesia”, Gliwicki Teatr Muzyczny – dawniej Operetka Śląska, Teatr Rozrywki, Dom Muzyki i Tańca. To po prostu niezwykle prężny ośrodek kultury!

Muzyka wpisana jest w pejzaż tego centrum kulturalnego wielkimi zgłoskami. To tu odbywa się cyklicznie od kilkudziesięciu lat wielki Międzynarodowy Konkurs Dyrygentów im. Grzegorza Fitelberga, czy unikatowy w skali światowej Międzynarodowy Konkurs Wokalistyki Operowej im. Adama Didura, nie licząc kilku innych imprez niewiele mniejszej rangi. To tu żyją i tworzą znani na całym świecie kompozytorzy: Henryk Mikołaj Górecki i Wojciech Kilar. Tu rozpoczął swój start do światowej kariery genialny pianista Krystian Zimerman – zwycięzca Konkursu Chopinowskiego.

Akademia Muzyczna, rozbudowana w ostatnich trzech latach do wspaniałego kompleksu architektonicznego, stała się jedną z najpiękniejszych w kraju (a może nawet w Europie) uczelni muzycznych. Sięga tradycją początków odrodzonej Polski. Wtedy jako Państwowe Konserwatorium Muzyczne w Katowicach założone zostało w 1929 r. przez Witolda Friemanna. Z uczelnią tą związał się od jej zarania jeden z najwybitniejszych kompozytorów polskich 2. połowy XX wieku Bolesław Szabelski – były uczeń Karola Szymanowskiego. Zważywszy, że jego z kolei wychowankiem był Henryk Mikołaj Górecki, a studentem tego kompozytora wielce ceniony obecnie Eugeniusz Knapik, można mówić o ciągłości myśli kompozytorskiej, której korzeni szukać należy w artystycznej ideologii największego po Chopinie polskiego twórcy. Nie jest więc to przypadek, że katowicka uczelnia nosi imię Karola Szymanowskiego, że rokrocznie odbywa się tu festiwal jego muzyki, organizowany zresztą przez Towarzystwo Muzyczne im. Karola Szymanowskiego.

Kult Szymanowskiego był w Katowicach zawsze żywy. Tuż po II wojnie światowej głównie za sprawą Grzegorza Fitelberga – bliskiego przyjaciela Szymanowskiego, propagatora jego muzyki, wspaniałego dyrygenta, twórcy Wielkiej (obecnie Narodowej) Orkiestry Symfonicznej Polskiego Radia.

Ponad rok temu, 15 maja 2007 r., w hotelu „Monopol” w Katowicach odbyła się uroczystość otwarcia apartamentu Karola

fot. ???

KAROL SZYMANOWSKI 1911 R. | KAROL SZYMANOWSKI 1911

In the minds of both the vast majority of people living in Poland, and those abroad, Katowice is significant in terms of its being an important industrial centre. Meanwhile, together with several cities often separated from the capital of Upper Silesia by only a road sign informing of having crossed into another city, Katowice is an urban unit with a very recognisable and characteristic infrastructure. This includes: the Silesian University – one of the largest in the country, the Silesian University of Technology, the Silesian Medical University and the many academies (fine arts, economics, music) as well as world-renowned temples to the arts such as the National Polish Radio Symphony Orchestra, the Silesian Philharmonic, the Silesian Theatre, the Silesian Opera, the Camerata Silesia Chamber Choir, the Chorzów Theatre, the Gliwice Music Theatre and the Zabrze Home of Music and Dance. It's an amazing and thriving centre in terms of culture!

Music forms an inseparable part of the cultural landscape of the region. It is here that the International Grzegorz Fitelberg Competition for Conductors has been held every four years since the late 1970s, or the International Adam Didur Opera Singers'

Szymanowskiego. Tu bowiem zatrzymał się wielki kompozytor polski ponad 70 lat temu w czasie swego jedyne go pobytu w tym mieście, by zaszczyścić swoją obecnością koncert w Teatrze Polskim (dziś Śląskim), organizowany pod auspicjami Ligi Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwgazowej, poświęcony pamięci dwóch znakomitych polskich pilotów: Franciszka Żwirki i Stanisława Wigury. Podczas koncertu, 15 maja 1934 roku, usłyszano jego „Stabat Mater” - jedno z najwybitniejszych dzieł w światowej literaturze oratoryjnej. Dyrygował Stefan Maria Stoiński, znakomity pedagog i kompozytor. Trudne dzieło wykonał Chór „Ogniwo” i Orkiestra Katowickiego Towarzystwa Muzycznego, a wśród solistów znalazła się siostra kompozytora, Stanisława. Szymanowski ocenił realizację jako doskonałą. Istniał nawet plan, by z chórem „Ogniwo” zaprezentować „Stabat Mater” w Warszawie. Nie doszło wprawdzie do tego, lecz katowicki zespół miał sposobność wystąpić z tym dziełem rok później na antenie Polskiego Radia w Katowicach. Godzi się wspomnieć, że było to drugie w naszym mieście wykonanie tego arcydzieła muzycznego, jednak pierwsze w języku polskim. Cztery lata wcześniej zaprezentował je Meisterscher Gesangverein, prowadzony przez Fritza Lubricha.

Ukoronowaniem uroczystości w 2007 roku było także wykonanie „Stabat Mater” przez solistów, Chór i Orkiestrę Symfoniczną Filharmonii Śląskiej pod dyktando Mirosława J. Błaszczyka w Kościele p.w. Świętych Piotra i Pawła. Wydarzenie to stało się jednym z licznych dowodów uwagi w obchodzonego w Polsce i na świecie Roku Karola Szymanowskiego (125-lecie urodzin), zamkniętego koncertem w nowootwartej Sali Akademii Muzycznej.

Competition, not to mention the many other events of only a little less prominence. Here, renowned composers, Henryk Górecki and Wojciech Kilar live and create their music. World-class pianist and winner of the Frederic Chopin International Piano Competition, Krystian Zimerman, started his phenomenal career here.

The Academy of Music, having expanded architecturally in the last three years into an amazing complex, has become one of the most beautiful academies of music in the country (and perhaps all of Europe). Established in 1929 by Witold Friemann, the traditions of the National Conservatorium of Music in Katowice date back to the rebirth of the Polish state. From its very beginnings, one of Poland's finest composers from the second half of the 20th century, Bolesław Szabelski, a student of Karol Szymanowski has been a name strongly linked to the school. Henryk Górecki was one of Szabelski's students. The prized composer, Eugeniusz Knapik, in turn, was Górecki's student. With roots reaching back to the artistic ideology of Poland's greatest musical architect after Chopin, the continuum of composing inspiration remains unbroken. It is no coincidence that Katowice's Academy of Music is dedicated to Karol Szymanowski, or that the Karol Szymanowski Music Society organises an annual festival of the composer's works.

Reverence towards Szymanowski has always existed in Katowice. Just after WW II, Grzegorz Fitelberg, close friend of Szymanowski, was the chief orchestrator of this reverence, the propagator of Szymanowski's music, fantastic conductor and founder of the Great (now National) Polish Radio Symphony Orchestra.

Over a year ago, on the 15th May 2007, an apartment at the Monopol Hotel in Katowice, was officially dedicated to Karol Szy-

Karol Szymanowski

nej w Katowicach, w czasie którego zabrzmiało inne wielkie dzieło Mistrza – III Symfonia „Pieśń o nocy” op. 27. Akademicka Orkiestra Symfoniczna i połączone chóry Akademii Muzycznej w Katowicach oraz solista Ryszard Minkiewicz pod dyktando Jacka Kaspszyka wypełnili mieszczącą około 500. słuchaczy przestrzeń pełnią szlachetnego brzmienia, jakim poszczycić może się jedynie kilka w kraju sal koncertowych.

Pomyśleć, że Karol Szymanowski zamierzał tu, w Konserwatorium Śląskim, podjąć pracę pedagogiczną! Dał temu wyraz w swej korespondencji. Na przeszkodzie stanęła jednak przedwczesna śmierć kompozytora. Zmarł 29 marca 1937 r. w Lozanie w wieku zaledwie 54 lat. W uroczystościach żałobnych na Skałce w Krakowie wziął udział chór „Ogniwo”, stanowiąc – wraz z innymi przedstawicielami ludności Śląska – najliczniejszą, kilkutyśną delegację, której obecność była wyrazem hołdu dla wielkiego twórcy.

Jakaż to szkoda! Wydaje się, że tu wielki kompozytor znalazłby podatny grunt dla swoich reformatorskich idei, dotyczących szkolnictwa muzycznego, a my mielibyśmy w gronie pedagogów tej uczelni drugiego po Chopinie największego kompozytora polskiego.

Symbolicznym akcentem trwałej obecności Mistrza wśród społeczności katowickiej jest, odsłonięte 11 grudnia 2007 r. przez Henryka Mikołaja Góreckiego w atrium Akademii Muzycznej, popiersie Karola Szymanowskiego dłuta Zygmunta Brachmańskiego.

Pasażerowie, korzystający z usług Międzynarodowego Portu Lotniczego Katowice w Pyrzowicach, mogą od 24 stycznia 2009 r. w hali odlotów w Terminalu B oglądać wystawę poświęconą Karolowi Szymanowskiemu. Wystawa mogła się odbyć dzięki współpracy Górnośląskiego Towarzystwa Lotniczego SA – spółki zarządzającej katowickim lotniskiem – z Towarzystwem Muzycznym im. Karola Szymanowskiego.

Karol Rafał Bula

Foto: ???

DOM SZYMANOWSKIEGO W ZAKOPANEM | PODPIS EN

manowski. It was here that the great Polish composer stayed over 70 years ago during his only visit to Katowice, in order to honour a concert with his presence. The concert was organised under the auspices of the Airborne and Antigas Defence League in memory of two outstanding Polish air servicemen: Franciszek Żwirka and Stanisław Wigura.

Szymanowski's Stabat Mater – one of the most exquisite masterpieces of world oratorios was performed at this concert on 15th May, 1934. The piece was conducted by renowned educator and composer, Stefan Stoiński. The challenging piece was performed by the Ogniwo choir and the Katowice Music Society Orchestra; one of the soloists was the composer's sister, Stanisława. Szymanowski himself, judged the piece to have been executed perfectly. In fact, there were even plans for the Ogniwo choir to perform the Stabat Mater in Warsaw. Although this plan didn't eventuate, the choir was presented with an opportunity to perform this work a year later on air at the Polish Radio in Katowice. What is worth mentioning here is that it was the second time that this masterpiece was performed in our city, but only the first time in the Polish language as four years earlier, Meisterscher Gesangverein, presented the work conducted by Fritz Lubrich, in German.

Conducted by Mirosław Błaszczyk and held at St Paul and Peter's Church, the performance of the Stabat Mater by the Silesian Filharmonic Orchestra and Choir, together with soloists, was also the crowning highlight of the celebrations in 2007. This event was one of the many providing proof that the Year of Karol Szymanowski (125th anniversary of his birthday) was given the attention it deserved both in Poland and abroad. The year was closed with a concert of Szymanowski's Symphony no.3 "Song of the Night" op. 27, in the newly-opened Academy of Music Concert Hall in Katowice. Conducted by Jacek Kaspszyk, the Academy Symphony Orchestra together with the combined choirs of the Academy of Music in Katowice and Ryszard Minkiewicz (soloist), filled the 500-seat auditorium with a glorious sound that can only be provided by several concert halls in Poland.

And to think that Karol Szymanowski had planned to take up a teaching position at the Silesian Conservatorium! He had made this clear in his correspondences. His untimely death aged 54, in Lausanne, on the 29th March 1937, put an end to this idea. The Ogniwo choir took part in the funeral ceremony held at Skałka in Kraków, and together with many other representatives of Silesia, formed the largest delegation (several thousands of people) as a final tribute to the great composer.

What a great shame! It would seem that here, the great composer would find fertile ground for his reforming ideas regarding music education and we would have, after Chopin, the greatest Polish composer as part of our teaching body.

A symbolic gesture towards the ever-present spirit of the great Master in Katowice's community was the unveiling of the bust of Karol Szymanowski by Henryk Górecki on 11th December, 2007. Zygmunt Brachmański's sculpture has pride of place in the atrium of the Academy of Music in Katowice.

From 24th January 2009, passengers and guests of Katowice Airport are invited to view an exhibition dedicated to Karol Szymanowski in the departures hall of Terminal B. The exhibition was only made possible through the collaboration between Upper Silesian Aviation Group – the managing body of Katowice Airport – and the Karol Szymanowski Music Society.